

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра екології та технологій захисту навколишнього середовища

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
завідувач кафедри
Павличенко А.В. _____

«13» лютого 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Організація управління в екологічній діяльності»

Галузь знань	10 «Природничі науки»
Спеціальність	101 «Екологія»
Освітній рівень.....	бакалавр
Освітньо-професійна програма	«Екологія»
Спеціалізація	-
Статус	нормативна
Загальний обсяг	7 кредитів ЄКТС (210 годин)
Форма підсумкового контролю	іспит
Термін викладання	4-й семестр (7, 8 чверті)
Мова викладання	українська

Викладачі: доц. Кулікова Дар'я Володимирівна, ст. викл. Рудченко Андрій Геннадійович

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2019

Робоча програма навчальної дисципліни «Організація управління в екологічній діяльності» для бакалаврів освітньо-професійної програми «Екологія» спеціальності 101 «Екологія» / Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка», каф. екології та технологій захисту навколишнього середовища. – Д.: НТУ «ДП», 2019. – 14 с.

Розробники:

- Кулікова Дар'я Володимирівна – доцентка, кандидатка технічних наук, доцентка кафедри екології та технологій захисту навколишнього середовища;
- Рудченко Андрій Геннадійович – старший викладач кафедри екології та технологій захисту навколишнього середовища.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Робоча програма буде корисною для формування змісту підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників кафедр університету.

Погоджено рішенням методичної комісії спеціальності 101 «Екологія» (протокол № 2 від 13.02.2019).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	5
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	6
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	6
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	8
6.1 Шкали	8
6.2 Засоби та процедури.....	8
6.3 Критерії.....	9
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	12
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	12

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» спеціальності 101 «Екологія» здійснено розподіл програмних результатів навчання (ПРН) за організаційними формами освітнього процесу. Зокрема, до дисципліни Ф12 «Організація управління в екологічній діяльності» віднесено такі результати навчання:

ПР1	Демонструвати розуміння основних принципів управління природоохоронними діями та/або екологічними проектами.
ПР4	Використовувати принципи управління, на яких базується система екологічної безпеки
ПР7	Розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням загальноприйнятих та/або стандартних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду.
ПР12	Брати участь у розробці та реалізації проектів, направлених на оптимальне управління та поводження з виробничими та муніципальними відходами.
ПР16	Вибирати оптимальну стратегію проведення громадських слухань щодо проблем та формування територій природно-заповідного фонду та екологічної мережі
ПР20	Уміти формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства.
ПР22	Брати участь у розробці проектів і практичних рекомендацій щодо збереження довкілля.

Мета дисципліни – формування у майбутніх фахівців (бакалаврів) умінь та компетенції для забезпечення застосування теоретичних знань та практичних навичок щодо забезпечення ефективної організації системи управління в екологічній галузі з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог стандартизованих методик та відповідних нормативно-правових документів.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	зміст
ПР1	ПР1.1-Ф12	Знати основи екологічної політики на різних рівнях
	ПР1.2-Ф12	Знати основні поняття та рівні управління
ПР4	ПР4.1-Ф12	Знати стратегічні напрями державної політики в екологічній галузі та основні заходи щодо її реалізації
	ПР4.2-Ф12	Вміти застосовувати знання щодо стратегічних напрямів державної політики в екологічній галузі
	ПР4.3-Ф12	Вміти аналізувати екологічну політику на різних рівнях управління

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	зміст
ПР7	ПР7.1-Ф12	Знати органи екологічного управління і нагляду
	ПР7.2-Ф12	Вміти застосовувати економічні методи та механізми природоохоронної діяльності та природокористування
	ПР7.3-Ф12	Знати основні функції та компетенції органів державного управління
	ПР7.4-Ф12	Знати економічні механізми природоохоронної діяльності та природокористування в Україні
	ПР7.5-Ф12	Знати міжнародне співробітництво в екологічній діяльності
	ПР7.6-Ф12	Вміти використовуючи знання законодавчих, нормативно-правових актів, національних та міжнародних стандартів аналізувати стан системи екологічного менеджменту на підприємствах, організаціях і установах
ПР12	ПР12.1-Ф12	Знати екологічне управління на підприємствах;
ПР16	ПР16.1-Ф12	Вміти обирати оптимальну стратегію проведення громадських слухань з екологічних проблем
ПР20	ПР20.1-Ф12	Знати основні вимоги національного та міжнародного законодавства в галузі управління природоохоронної діяльності
	ПР20.2-Ф12	Вміти розробляти ефективну систему екологічного менеджменту на підприємствах, використовуючи вимоги національного та міжнародного законодавства в галузі управління природоохоронної діяльності
ПР22	ПР22.1-Ф12	Знати головні засади громадського контролю та нагляду
	ПР22.2-Ф12	Вміти аналізувати систему екологічного управління використовуючи засади громадського, державного та міжнародного контролю та нагляду

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Ф7 Основи загальної екології	Розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування.
	Розуміти основні екологічні закони, правила та принципи охорони довкілля та природокористування.
	Виявляти фактори, що визначають формування ландшафтно-біологічного різноманіття.
	Уміти пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проектів.
Ф1 Вступ до спеціальності	Демонструвати розуміння основних принципів управління природоохоронними діями та/або екологічними проектами
	Розуміти основні екологічні закони, правила та принципи охорони довкілля та природокористування
	Розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години					
		денна		вечірня		заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	160	51	109	32	128	10	150
практичні	-	-	-	-	-	-	-
лабораторні	-	-	-	-	-	-	-
семінари	50	17	33	8	42	8	42
РАЗОМ	210	68	142	40	170	18	192

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	160
ПР1.1-Ф12 ПР4.1-Ф12 ПР4.2-Ф12 ПР4.3-Ф12	1. Вступ. Основи екологічної політики Управління та види екологічної політики Стратегічні напрями державної політики та основні заходи щодо її реалізації	10
ПР1.2-Ф12 ПР7.1-Ф12 ПР16.1-Ф12 ПР22.1-Ф12	2. Система природоохоронного управління і нагляду Основні поняття та рівні управління Органи екологічного управління і нагляду Громадський контроль та громадські рухи	12
ПР1.2-Ф12	3. Державно-правове управління якістю навколишнього середовища Функції організації, планування, координації та регулювання Концепція Національної безпеки України в галузі охорони довкілля	12
ПР7.1-Ф12 ПР7.3-Ф12	4. Адміністративна структура та розподіл обов'язків в галузі охорони природи та природокористування в Україні Верховна Рада України та Кабінет Міністрів України в системі органів регулювання в галузі охорони навколишнього середовища та ядерної безпеки Адміністративна реформа в галузі охорони довкілля Департаменти екології та природних ресурсів в областях України Міністерство екології та природних ресурсів України Державні екологічні інспекції, їх функції та обов'язки	20
ПР7.2-Ф12	5. Методологічні основи управління природокористуванням Види управління в природокористуванні Основні принципи управління природокористуванням Методи управління природокористуванням Організація управління використанням природних ресурсів та надр	10
ПР7.4-Ф12	6. Економічні механізми природоохоронної діяльності і природокористування в Україні	12

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	Економічний механізм регулювання природокористування Структура економічного механізму природоохоронної діяльності Структура економічного механізму природокористування Поєднання адміністративних та економічних методів управління природокористуванням	
ПР7.6-Ф12	7. Комплексна регіональна система управління екологічною безпекою Мета, задачі, методологія та методи дослідження в системі регіонального управління екологічною безпекою Нове вирішення проблеми регіональної екологічної безпеки Практичне значення управління екологічною безпекою на регіональному рівні	10
ПР12.1-Ф12 ПР20.2-Ф12	8. Екологічне управління на підприємствах (фірмах) Основи екологічного управління Система екологічного управління підприємства Екологічна політика фірми Готовність на випадок аварії Аудити системи екологічного управління Сертифікація системи екологічного управління	12
ПР7.5-Ф12	9. Міжнародні об'єкти охорони навколишнього природного середовища Класифікація міжнародних об'єктів охорони навколишнього природного середовища Основні принципи міжнародного екологічного співробітництва	12
ПР7.5-Ф12 ПР22.2-Ф12	10. Екологічна діяльність міжнародних організацій Основні міжнародні організації в екологічній галузі Функції та задачі міжнародних екологічних органів Міжнародний громадський екологічний рух та екологічні фонди	14
ПР20.1-Ф12 ПР22.2-Ф12	11. Законодавчі та нормативні акти в галузі екологічного менеджменту Закони України та інші акти Верховної Ради України Укази та розпорядження Президента України Постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України Нормативні акти Міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, зареєстровані Міністерством Юстиції України	16
ПР20.1-Ф12	12. Стандартизація та нормативні норми і правила в галузі охорони навколишнього природного середовища Міжнародні стандарти систем екологічного менеджменту на підприємствах та компаніях ISO 14000 Державні стандарти України з охорони природи	20
	СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ	50
ПР22.1-Ф12 ПР22.2-Ф12	1. Громадські організації та рухи в галузі охорони довкілля	8

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
ПР16.1-Ф12		
ПР22.2-Ф12	2. Міжнародне співробітництво в галузі екології	8
ПР7.1-Ф12 ПР7.3-Ф12	3. Адміністративна реформа управління в сфері охорони природи та раціонального природокористування	8
ПР12.1-Ф12	4. Регіональне управління якістю навколишнього середовища	6
ПР20.2-Ф12 ПР20.1-Ф12	5. Законодавство в галузі охорони природи	12
ПР22.2-Ф12 ПР20.1-Ф12 ПР7.6-Ф12	6. Міжнародні стандарти систем екологічного менеджменту	8
РАЗОМ		210

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації.

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності студента за вимогами НРК до 7-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент під час контрольних заходів має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам під час контрольних заходів у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів; виконання ККР під час екзамену за бажанням студента
семінарські	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час семінарських занять		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Семінарські заняття оцінюються якістю виконання контрольного завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком дескрипторам, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час екзамену має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються кафедрою для кожного дескриптора НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і семінарських занять в якості критерія використовується коефіцієнт засвоєння, який автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти (подано нижче).

**Загальні критерії досягнення результатів навчання
для 7-го кваліфікаційного рівня за НРК**

Інтегральна компетентність – здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
Знання		
<p>– концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень;</p> <p>– критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності</p>	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: <ul style="list-style-type: none"> – концептуальних знань; – високого ступеня володіння станом питання; – критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності 	95-100
	Відповідь містить не грубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об’єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
Рівень знань незадовільний	<60	
Уміння		
<p>– розв’язання складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів</p>	Відповідь характеризує уміння: <ul style="list-style-type: none"> – виявляти проблеми; – формулювати гіпотези; – розв’язувати проблеми; – обирати адекватні методи та інструментальні засоби; – збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; – використовувати інноваційні підходи до розв’язання завдання 	95-100
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності з не грубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	Рівень умінь незадовільний	<60
Комунікація		
<ul style="list-style-type: none"> – донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності; – здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію 	<p>Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). <i>Мова:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – правильна; – чиста; – ясна; – точна; – логічна; – виразна; – лаконічна. <p><i>Комунікаційна стратегія:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – послідовний і несуперечливий розвиток думки; – наявність логічних власних суджень; – доречна аргументація та її відповідність відстоюваним положенням; – правильна структура відповіді (доповіді); – правильність відповідей на запитання; – доречна техніка відповідей на запитання; – здатність робити висновки та формулювати пропозиції 	95-100
	Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту	70-73

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
	особистості (не реалізовано сім вимог)	
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень автономності та відповідальності фрагментарний	60-64
	Рівень автономності та відповідальності незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Використовується комп'ютерне та мультимедійне обладнання. Дистанційна платформа Moodle.

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базова

- 1 Організація управління в екологічній діяльності [Текст]: підруч. / Н. В. Максименко, В. В. Задніпровський, Р. О. Квартенко; вид. 3-тє, перероб. і доп. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. – 282 с.
- 2 Шевчук, Ю.М. Екологічне управління [Текст]: підруч. /В.Я. Шевчук, Ю.М. Саталкін, Г.О. Білявський. – Київ: Либідь, 2004. – 432 с.
- 3 Гетьман, А.П. Організаційно–правовий механізм охорони навколишнього природного середовища [Текст] / А.П. Гетьман // Екологічне право й охорона природи. – 2014. – С.119–128.
- 4 Шмандій, В.М. Управління природоохоронною діяльністю [Текст]: навч. пос. / В.М. Шмандій, І.О. Солошич. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004. – 296 с.
- 5 Ігнат'єва, І.А. Корпоративне управління [Текст]: підручник / І.А. Ігнат'єва, О.І. Гарафонова. – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 600 с.
- 6 ДСТУ ISO 14001:2015 (ISO 14001:2015, IDT). Системи екологічного управління. Вимоги та настанови щодо застосування. Видання офіційне. – Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016.
- 7 Екологічна модернізація в системі природно–техногенної та екологічної безпеки / [М.А. Хвесик, А.В. Степаненко, Г.О. Обиход та ін.]; за наук. ред. д.е.н., проф., акад. НААН України М.А. Хвесика. – К.: Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України», 2016.– 455 с.

Додаткова

- 1 Кіндюк, Б.В., Бизова М.Б. Організація управління в природоохоронній діяльності [Текст]: консп. лекцій / Б.В. Кіндюк, М.Б. Бизова. – Одеса: Наука і техніка, 2006.– 232 с.
- 2 Менеджмент організацій [Текст]: підруч. / під ред. Л.І. Федулової – К.: Либідь, 2003. – 448 с.
- 3 Конституція України [Електронний ресурс]: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96–ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 30. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
- 4 Про охорону навколишнього природного середовища [Електронний ресурс]: Закон України № 1264–ХІІ від 25.06.1991 – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>
- 5 Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська

- Конвенція); Ратифіковано Законом України N 832–XIV (832–14) від 06.07.99 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_015
- 6 Декларація Ріо–де–Жанейро щодо навколишнього середовища та розвитку [Електронний ресурс] : міжнародний документ від 14.06.1992 . – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_455
- 7 Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики [Електронний ресурс]: Постанова КМУ №996 від 03.11.2019 р. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996–2010–%D0%BF145>
- 8 Положення про Громадську раду при Міністерстві екології та природних ресурсів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.menr.gov.ua/index.php/public/rada/647–polozhennia–pro–hromadsku–radu–pry–ministerstvi–ekolohii–ta–pryrodnykh–resursiv–ukrainy>
- 9 Про схвалення Концепції реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища [Електронний ресурс]: розпорядження КМУ №616–р від 31 травня 2017 р. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/616–2017–%D1%80>
- 10 Хартія підприємницької діяльності в інтересах сталого розвитку. Принципи природоохоронної політики [Електронний ресурс]: Міжнародна торгівельна палата, ICC Business Charter for Sustainable Development – Режим доступу: https://www.iisd.org/business/tools/principles_icc.aspx
- 11 Вічевич, А. М. Екологічний маркетинг [Текст]: нав,пос./ А. М. Вічевич, Т.В. Вайданич, І.І. Дідович, А. П. Дідович. — Львів: УкрДЛТУ, 2002. — 248 с. 146

Інформаційні ресурси

1. <https://mepr.gov.ua>
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/614-2019-п#Text>
3. <https://adm.dp.gov.ua/dniprooda/pro-oda/departamenti-ta-upravlinnya/departament-ekologiyi-ta-prirodnih-resursiv>
4. <https://www.dei.gov.ua>

Навчальне видання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Організація управління в екологічній діяльності» для бакалаврів
освітньо-професійної програми «Екологія»
спеціальності 101 «Екологія»

Розробники:

Дар'я Володимирівна Кулікова,
Андрій Геннадійович Рудченко

В редакційній обробці авторів

Підписано до друку 21.02.2019. Формат 30 × 42/4.
Папір офсетний. Ризографія. Ум. друк. арк. 1,25.
Обл.-вид. арк. 1,25. Тираж 100 прим. Зам. ____.

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19